

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ**

Ένας πλιόλουστος κόσμος

ΣΩΤΗΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Κοντά στην κοιλιά
 εκδ. Πατάκη, σελ. 96

«**Σίγουρα** είναι δύσκολη η ανθρώπινη κατάσταση». Αλλά είναι και απερίγραπτα κωμική. Ο Σωτήρης Δημητρίου συνεχίζοντας να βρίσκεται στην τροχιά της ανοιχτής στροφής που πήρε το 2005, όταν κυκλοφόρησαν «Τα σπρωφόρα της Αθήνας», παρωδεί στην πρόσφατη νουβέλα του την εθνική απόγνωση, φαντασιώνοντας μια αλλόκοτη ουτοπία. Η ιστορία του εκκινεί από δύο λέξεις, που διαστίζουν το σώμα της, «βασανίζομαι» και «λάθος», η τελευταία σκόπιμα ανορθόγραφη από τους ανώνυμους street artistis, έτσι ώστε να διατρανώνεται το μέγεθος του σφάλματος.

Τη διόρθωση του σφάλματος επισημαίνει ο συγγραφέας, ευαγγελιζόμενος μια εποχή άπειρης αμεριμνσίας. Σε αυτή την ανεπανόρθωτη Ελλάδα οι άνθρωποι, δοκιμασμένοι στα δεινά της κρίσης, κατακτούν ένα ανώτερο επίπεδο γνώσης, βαθαίνουν και διευρύνουν την αυτογνωσία τους και, τελικά, χάρη στην όψιμη σοφία τους, αποδέχονται τη μηδαμινότητά τους. Ο ενστερνισμός του εφήμερου της ύπαρξης και των εγγενών της ορίων τους απαλλάσσει από τους ολοφυρμούς του παρελθόντος, επιτρέποντάς τους να μεριμνούν αποκλειστικά για τη χαρά της κάθε ημέρας. Έτσι «γινόταν πιο εναργές το πεπερασμένο» της ζωής, διότι, όπως υπενθυμίζει ο Δημητρίου, η τελευταία ημέρα «είναι πίσω απ' την πόρτα».

Στη βάση αυτής της ανέμελης υπαρξιακής θεώρησης είχαν διαμορφωθεί και οι πολιτειακές δομές, τις οποίες συνεπικουρούσαν πρωτότυποι κομματικοί σχηματισμοί, πρωτεύον καθήκον των οποίων ήταν η μακαριότητα των

πολιτών και η καλλιέργεια της ιδιότυπης γενναιοσύνης που απαιτεί η μοιρολατρία. Το κόμμα, για παράδειγμα, «της παραμυθίας» φρόντιζε να τοποθετεί τα ανθρώπινα βάσανα σε μικρότερη κλίμακα, αντιπαραβάλλοντάς τα με την απεραντοσύνη του σύμπαντος, ενώ η προσκειμένη σε αυτό «σέχτα των αθωωτών» απολύτρωσε τα άτομα από την αυταπάτη της ελεύθερης βούλησης, καταστέλλοντας ταυτοχρόνως τις τερατογενέσεις του ατομισμού. Νευραλγικό, προφανώς, για την ευταξία της πολιτείας ήταν «το κόμμα των αντι-αυταπιστών», οι οποίοι εργάζονταν για τη μεγάλη αυταπάτη, για τη στιγμή, δηλαδή, εκείνη που «θα ήταν δυνατόν να ζήσουμε χωρίς αυταπάτες». Από τους κόλπους των «αντι-αυταπιστών» αναδύθηκαν «οι πολέμιοι του ανθρωποκεντρισμού», οι οποίοι πολεμούσαν την ψευδαισθηση της παντοδυναμίας και την έπαρση της διάνοιας και μαζί τις δυστυχίες, που γεννούν οι διαψεύσεις τους.

Το κόμμα στο οποίο εδραζόταν η εθνική ευδία ήταν «το κόμμα του αρχικού εφησυχασμού», γνωστό και ως «κοντά στην κοιλιά». Απώτερος στόχος του ήταν να αφυπνίσει την ευδαιμονία της καταβύθισης στο αμνιακό υγρό, «την απόλυτη γλυκύτητα και λήθη» αυτού του πρωταρχικού βιώματος. Εδώ αρχίζει να διαφαίνεται η θλίψη, που παλεύει να ξεχάσει η χαρούμενη πολιτεία του βιβλίου.

Η πρόνοιά της ακρωτηριάζει τους προσηλωμένους της από οτιδήποτε ανθρώπινο τους συνεχεί. Θεομοθετώντας πρωτότυπους φραγμούς προς την οδύνη, αποκλείει τους πολίτες από τις μάχες που δικαιώνουν ή νοματοδοτούν μια ανθρώπινη ζωή. Αποκαθαίροντας δημόσιες και ιδιωτικές αμαρτίες τους στερεί την ενοχή, που τρέφει την αρετή. Έχοντας κατακτήσει «τη γαλήνη του οριστικού

χωρίς τα ερωτήματα του βυθού», έχοντας ενστερνιστεί την ασημαντότητά τους και την ανεπάρκεια των νοητικών και ψυχικών τους δυνάμεων, οι ένοικοι της ουτοπίας μικραίνουν ολοένα ως οντότητες μέχρι να σβήσουν χωρίς να αφήσουν κανένα απολύτως ίχνος. Η ολιγάρειά τους τους έκανε ολιγίστους. Συγκατανεύοντας πειθήνια στη μοίρα, ξέμαθαν να πλαντάζουν για καπμούς του μυαλού και της σάρκας.

Λέει κάπου ο Δημητρίου πως τα θρηνολογήματα δεν είναι πάντα για το τίποτα, καθώς κάποιες φορές το τί-

ποτα «συμπίπτει με το παν». Η προαιώνια τριβή του ανθρώπου με το μηδέν και το άπειρο είναι η γενεσιουργός αιτία των θριάμβων και των πανωλεθριών του. Γι' αυτό πιστεύω πως το βιβλίο του περισσότερο από μελλοντολογικό είναι νοσταλγικό. Νοσταλγεί μια λησμονημένη ποιότητα ζωής, όπου το ασήμαντο δεν ήταν αμελητέο και το σημαντικό δεν ήταν συντριπτικό. Ο,τι λούζεται σε ανέσπερο φως κινδυνεύει να γίνει παρανάλωμα.

